

I. N. 7! 10

EXERCITATIO ACADEMICA,
INDIFFERENTIAM
AFFECTUUM

BREVITER EXHIBENS,

Quam

Ex consensu & approbatione Ampliff: FAC. PHILOS.
in illustri ad Auram Athenæo,

Divina affulgente gratia,

PRÆSIDE

Viro Amplissimo, & Celeberrimo Domino

DN. M. SIMONE LÆPES/

Logicæ & Metaphysicæ Professore Ordinario,
h. t. RECTORE Academiæ Magnifico,

Publica bonorum ventilationi modeste submittit

OLAUS ISR. LEIMONTIN
CALMARIENSIS.

In Auditorio Maximo, ad diem ^{21.} Junii,
Anno M.DC.LXXIX.

ABOÆ,

Excudit JOHANNES LAURENT. WALLIUS,
Regiæ Acad. Typogr.

Mons. B...

Reverendissimo in CHRISTO Patri ac Domino

M. HENNINGO SKULDE/

Inclutæ Diæceſeos Calmarienſis Epilcopo eminentiſſimo, Conſiſtorii ejuſdem Præſidi, Collegiiq;
Carolo-Guſtaviani Ephoro ampliſſimo.

Nec non

VIRIS plurimum Reverendus & Præclariffimis Dn.

M. ANDREÆ DASSELQVIST/

haut ita pridem Logices & Metaph. in Acad. Londeniſi Prof. Ordin.
jam vero in illuſtri, quod Aboæ eſt, Palladio, S. S. Theol. Profeſſ.
Extraord. nec non Eccl. Svec. Ab. Eccleſiaſtæ, Nutritio meo, ut
propenſiſſimo; ita quovis obſequii officiiq; cultu proſequeſſendo.

M. OLAO REPLERO, S.S. Theol. in Calmarienſi;

Colleg. Lectori, Conſiſtorii Adſeſſori, Archi-Præpoſito, ut & Paſtori in Åby/ olim Præceptor ſideliffimo.

M. BERGERO FOLCHER, Hiſtor. & Eloq,

Rom. ibidem Lectori, Conſiſtorii Adſeſſori, arcisq; Calmar. Paſtori, antea itidem Præcept. indefeſſo.

M. CLAUDIO JOCK/ Log. & Phyſ. Lectori,

Conſiſtorii Adſeſſori, nec non Templi Cathedralis vice Paſtori.

M. MICHAELI VIPPERT, ejuſdem Colleg.

Græcæ ling. Lectori, Conſiſtoriiq; Adſeſſori.

U: &

Perquam Reverendo & Doctiſſimo Viro

DN. ISRAELI O. LEIMONTINO, Xenodochii

Calm. concionatori, parenti ut optimo; ita quavis filiali reverentia devenerando.

DN. JOHANNI Björkman/ Curiaæ Calm. No-

tario, Patruo ſuo pl. honorando.

Mecenati, Patroni, Parenti, Promotoribus atatem ſuſpiciendis, hanc diſſertatiunculam, tenui licet Minerva, conſcriptã, in debita obſervantia animiq; grati certiffimũ τευμήριον, humilime, do, dico, dedico.

*Uncine primū ingenii mei, quem cernitis, factū eumq;
nec satis maturum sustineremne Vestris Nominibus, quæ non nisi consummatissimum requirunt, consecrare, diutinas sane dubiaq; volvi cogitationes, Nec injuria. Videbar enim mihi videre illum ipsum longe infra Vestra in me merita locatum. Nec id a vero abludivit. Et enim Tu, Reverendissime*

me Episcopo, Patrone Magne, ea & parentes meos & meipsum amplexus es benevolentia, non quidem beneficiis orbata, sed summis ornata; adeo ut mortalium ingratiſſimus haberetur, qui non ejus saltem reminisceretur, cum referendo non sit. Tu pariter Plurimum Reverende & Ampliſſ. Dn. Professor Mecenas optime, postquam huc me detulit benignus ille rerum humanarum moderator Deus O. M. informationique filiorum Tuorum dilectissimorum admovit, fate-ri nullus dubito, tot tantaq; beneficia in me collata, ut, si cum temporis intervallo conferantur, illa ultra procedere putem. Vos isidem Mecanates & Promotores, ex quo adolescentiam Musis dicere capi, omnem, quod dicitur, lapidem movere non intermissisti, quo minus ad altius studiorum culmen me elevare non estis conati, semina menti sapientia instillando, mox præceptis confirmando. Tu quoq; carissime Pater, præterquam quod natales Tibi debeo, etiam per omnem vitam, non solum quum domesticam, verum etiam exoticam hausi auram, nullum paterna benevolentia pignus omisisti. Tanta sunt vestra in me beneficia. Verum quid pro illis referam? Vires desunt, voluntas sola prompta se offert. Quam hocce specimine Academicæ, ut ut tenui, declarare animus est. Accipite itaq; Mecanates, Promotores & Pater dilectissime, ut soletis, hoc est, benigna serenaq; fronte, quod animus piissimus exhibet. Ego vero calidas preces effundere, nunquam desinam, velit Deus vobis omnibus, vitam eamq; in longam annorum seriem faustam, felicem, prosperam, vegetam concedere, donec finito hujus vite laboriosa curriculo, tandem in gaudia nunquam desitura intretis. Valete!

Reverendissimorum Vestrorum Nominum

Cultor indefessus & Filius
obsequentiſſimus.
OLAUS LEIMONTIN.

In

*Virum Juvenem Virtutum elegantia literarumq; decore
conspicuum, Præstantissimum*

Dn. OLAVUM LEIMONTIN,
De **AFFECTUUM INDIFFERENTIA**
proprio Marte disputaturum, Amicum
& Commilitem apprimè di-
lectum :

Affectus quales sint & quando Domi-
natum.

Detrectant rectæ rationis, quomodo
sint &

Cogendi, monstrat tua disertario præsens,

Quam nunc divulgas; bene succedat labor hicce!

Vergat & in laudem *sublimis Numinis* opto!

*L. Mg. utut occupatissimus
scripsit*

SIMON TAYLOR

Met. & Log. Prof. Ord.

h. t. Acad. RECTOR.

THES. I.

THES. I.

Originem & ortum pugnae Rationis & Appetitus indicabit.

ominem in primordio rerum, rectum, id est, nulli obliquitati, nulli concupiscentiæ pravæ, nulli *δυνάμεων* discordiæ obnoxium, conditum esse, non sacra modo pagina exprimit Eccl 7. v. 30, verum etiam omnes veræ & orthodoxæ Religionis patroni, præeunte illa, masculè nullo non tempore defensum iuverunt, & hodieque defendere tenentur. Nec immeritò: tum enim ne ulla quidem in eo erat rationis & appetitus sensitivi *σύρραξις*, cum & hic, ut & ejus motus, hoc est, affectus subjicerentur *τῷ λογικῷ*, tum quoad excitationem, tum quoad durationem, tum quoad intentionem & remissionem; sed omnium virium svavissimus concentus, & appetitui delectabilius fuit rationis imperium sequi, quam contra ductum ejus insurgere. At postquam per nunquã satis deplorandam, præcepti Dei positivi, de non comedendo fructu arboris vitæ, transgressionem, jacturam imaginis divinæ, de qua Eph. 4. v. 24. fecit, tum demum ortum

A

traxit

traxit *naturalis* illa rationis & appetitus lucta; ita quidem ut & hic rationi valde semper reluctetur, & affectus rationem vel antevertant, vel non raro evertant, Vide Meisner. Phil. Sobr. Sect. 3. qv. 1. nec non 4. cap. 5. item sect. 2. qv. 2. non fuisse minus quam egregie hac de re disputantem. Conf. Hornej. lib. 1. c. 3. & 1. 2. c. 4. Vendel. Sect. 2. q. 3. Nec hæc res Arist. fugiebat quavis ejus veræ causæ esset ignarus, cum lib. 1. Eth. c. ult. ita: *Rationem, inquit, semper ad optima nos hortari; esse autem aliud quidpiam in nobis nempe Appetitum, qui rationi repugnat, non secus ac membrum paralyticum, quod cum dextrorsum moveas, sinistrorsum perversè fertur.* Et Scalig. exercit. 307. fateri non dubitat, *ignem aquæ non magis esse contrarium quam λογικὸν τῷ ἀλόγῳ.*

THES. II.

Quanta sit affectuum vis, nimis non absoluta sed limitata, & quatenus mali sint dicendi, evolvet.

Ut ut ita sit, inde tamen non efficitur, appetitum, ut & ejus motus in se esse malos, ut Stoici videntur existimasse, nisi quoad excessum & defectum, & in quantum rectæ rationi adversentur, Alias n. frustra foret Ethica seu morum disciplina, quippe quæ affectibus dirigendis corrigendisque (non autem evellendis aut exstirpandis, ut Stoicis placet) est destinata. Non quidem est negandum

dum magnam illorum esse vim, tantam ramen esse, ut aut voluntatem cogere, aut actiones nostras reddere possint invitas, id est quod negatur. Etenim si per se illud facerent, semper utique illud usu veniret. Quare non incommodè comparari poterunt cum Bucephalo Alexand. M. non alium nisi Alexandrum, i. e. Rectorem industrium, patiente.

THES. III,

Peripateticorum & Stoicorum longè diversissima sententiarum divortia exponet.

His ita prælibatis, propius nos ad præsens accingimus negotium, consideraturi num Affectus sua natura sint mali dicendi? Stoicis certe non aliud magis in ore & calamo est, quam ut probent eos esse per se malos. Unde definiunt eos per pravas opiniones, judicia levitatis, animi morbos, perturbationes passionesque, sicut ex mente eorum Cicer. l. 4. Tusc. Quæst. & Seneca Epistola 16. definiunt, eosque collocant in facultate cognoscente, sicut Chrysippus voluntate, in sapientemque, quem Collegam Deorum esse gloriantur, cadere negant. Et sane si sibi constaret Stoicorum sententia non est diffitendum, quin vocandi essent mali. Verum enimvero sobriè magis hac de re sentiunt Peripatetici & Academici, quum indif-

ferentiam illis tribuant, in appetitu sensitivo reponant, & in neminem non cadere affirment, siquidem reveratales sint, ut in animalia rationis expertia cadant, nobisq; ita sint familiares, ut nec imperium, nec Philosophia illos tollere sit potis,

THES. IV.

Quid de iis sit sentiendum, si naturaliter considerentur enarrabit.

Ut autem latius non nihil totius rei in doles se pandat, penitus paulò in eorum naturam inquirere juvabit. Si Affectus in genere naturæ pensitentur, eos bonos esse vel hinc constat: quod Animalia dati reperiantur ad sui conservationem, sicut ex affectibus appetitus tam concupiscentis, quam irascentis satis patet. Dein sunt stimuli ab ipso Deo nobis inditi ad honestas actiones test. Voluo lib. 2, part. Orat. c. 2. Huc accedit, aut appetitum homini frustra datum, vel perperam, aut motiones ejus, hoc est affectus, in malis non esse numerandos. Et quomodo quæso id poterit dici malum quod a naturali facultate prodit, quodq; in bonum tendit? Plura argumenta huc facientia habet Stratemañ Instit. Eth, l. 2. c. 2.

Thes.

Quid sit statuendum de iis, si in genere morum censura eorum instituat, aperiet.

Ast Ethice seu moraliter perpenſi longe aliam conſiderationem nobis ſiſtunt. Tum enim indifferentes, hoc eſt nec boni nec mali cenſendi (quatenus ſcil: ſunt actus non imperati) ſed per virtutem boni, a cujus norma ſi abeant, mali, quo longius eo pejores evadunt. Quare idem ad affectus applicari poſſe arbitramur quod de fortunæ bonis teſtatur Terent. Heaut. 21. ſc. 2. *Qui uti ſit ei boni, qui non utitur recte, mali ac proinde tales ſunt qualis animus qui poſſidet.* Unde Alcinous aſſimilare affectus non dubitat duobus fontibus natura profluentibus: unde ſi quis hauriat quantum & cum oportet felix eſt, qui plus vel minus, miſer & infortunatus. Ut ex eo notat Hornej. lib. 2. c. 8. Hinc fit, ut ab affectibus, quæ ſunt affectus, i. e. nudi & ſimplices animi motus, nec boni, nec mali moraliter audiamus; licet hæc verba cum grano ſalis accipienda. Sed ut redeam unde ſum digreſſus. Sicut enim edere, bibere & loco moveri, quæ edere, bibere & ambulare (quæ etiam actionum indifferentium nomine apud Ethicos venire ſolent) non eſt malum quid, licet edere, bibere, tempore, modo, loco &c. inconvenienti, & ire in ganeum, ſit vitioſum; ita deſideri-

um, odium &c. quæ talia, non sunt malum quid, quæquam desiderium rei illicitæ, & odium virtutis turpitudinem involvat, quum moralitatem actionum nostrarum, objectum maxime specificet; ita tamen ut non excludantur finis & circumstantiæ, quæ etiam non leve momentum interdum habent. Consul. Horne j. 2. c. 2.

THES. VI.

Testimonii loco Affectum iram adducet.

Et si negotium altiori mentis lance perpendere velimus, manifestum evadet, illos esse indifferentes. Inquiramus saltem in unius vel alterius naturam. V. G. Ira, quæquam sit affectus omnium vehementissimus, utpote qui rationem violentissimo suo impetu sede sua deturbat, & vultum totumq; corpus turpissimo habitu sic doformat, ut ira correptus, a furente, solo tempore differre videatur, si rationis limites transgreditur; tamen cum secundum se spectetur, nec bona nec mala moraliter audit, sed si justa moderataq; sit, laudabilis est; Quin & necessaria sit omnibus in Magistratu, imperio, munereq;, qualecunq; demum illud sit, constitutis. Est enim Magistratus minister & ultor Dei ad iram, id est pœnam Rom. 13. v. 4. omni facienti malum. Etiam lenitudo & nimia indulgentia illis vitanda, qui quo quomodo aliis

præ-

præsunt. Nam omnem disciplinam labefactat, latissimamq; fenestram sceleribus aperit impunitas peccandi. Unde *justa ira dicitur virtus quam amor gloria Dei, pietatis, justitia, ab omnibus exigit. Et contrario, si immoderata, injusta, temeraria, culpa non vacat.* Hinc itaq; videre est, iram, si rationis imperium audit, bonam, sin minus, malam; in se autem consideratam, indifferentem censeri debere. Nec impedit quod Cicer. l. l. offic. omnem iram in puniendo prohibeat, dicens: Eum, qui iratus ad puniendum accedit, nunquam mediocritatem tenere inter nimium & parum: ast id de ea quæ modum excedit, quæque majorem delicto poenam irrogat, intelligendum. Id quod sequentia monstrant verba, ubi optat, ut qui imperiis præsunt non iracundia sed æquitate ad puniendum ducantur. Hinc obiter notandum iram & iracundiam promiscue apud scriptores sumi, cum tamen accurate loquendo haut parum discriminis intersit. Et enim prius vocabulum simpliciter affectum, posterius habitum vitiosum Mansuetudini in excessu oppositum, designat. Nec Apostolus, iram, sed ejus vehementiam & diuturnitatem damnat Eph 4. v. 26. ὀργίστετε καὶ μὴ ἀμαρτάνετε: ὁ ἥλιος μὴ ὑπιδύτω ἐπὶ τῷ παραργισμῷ ὑμῶν. Irascamini, hoc est si commoveamini, exponente Glassio Philol. sacræ lib. 3. p. 353. & nolite pecca-

peccare; ne occidat sol super iram vestram. Quin
& ipsi DEo bono illi absolute summo, tribuitur,
non ἀνίσταται, quà vocabulum, cum verissimè &
ratione infinita Deus ex justitia irascitur peccato-
ribus & ultionem de iis sumit. Et tum quidem
vox quæ humanus ejusmodi affectus exprimitur,
prius ab omni imperfectione depuranda mente
fideli, atque sic de Deo rite intelligenda est. Vi-
deatur nominat: Glassius lib. V. Phil. sac. p. 120.
Irascitur, inquam, non affective, sed effective, non
formaliter, sed virtualiter. Nec obstat illud Poë-
tæ: ira furor brevis; cum ibi non sit definitio per-
fecta; nec indigitat iram quæ talem, sed quæ mo-
dum in irascendo non servat. Nec denique ferit
nos illud Senecæ: Ira si rationem audiat non est
dicenda ira, cujus proprium est contumacia, sed
alio nomine esset appellanda; siquidem & irati si-
bi constant & sese continent, cum eos intactos in-
columesq; dimittant, etiam tum, cum nondum i-
ræ fervor sit sedatus. Et notum est illud Platonis:
Vapulares nisi iratus essem. Hæc de ira sufficiant,

THES. VII.

*Robur proximè precedenti Thesi per metus assertionem
addet,*

Quoniam ex unius Testis sermone stata res non
est, idcirco e re ducimus, si etiam alium, metum
scili-

scil. seu timorem sub examen revocemus, & de-
prehendetur, non aliter cum hoc affectu, quam
cum eo, de quo nobis actum, comparatum. Sic
solicitudinis & *cautionis* metum esse malum nemo
affirmaverit. Pro salute Patriæ Imperatorem ti-
midum esse indecorum non æstimatur, cum tem-
pestivus metus sit prudens securitas, & intempesti-
vus contemptus est temeritas insidiis patens. Ita
cum ultimi discriminis tempus ingrueret, Alexan-
dri M. Herois incomparabilis fiduciam in sollicitu-
dinem versam testatur Curt. l. 3. c. 8. lib. 4. c. 12. I-
dem affirmat de Julio Cæs. Florus lib. 4. c. 2. Nec
timor *civilis* qualis subditorum debet esse in Magi-
stratum, nec *filialis*, qualis proborum liberorum in
parentes, nec *naturalis* & *legalis* sua laude est frau-
dandus. Contra ea, pro timore *diffidentia* & *servili*,
ut is etiam idem laudis mereatur, neminem pu-
gnaturum existimo. Qualis fuit Sardanapali Regis
Assyriorum, de quo Justin. lib. 1. c. 3. & c. Valer hoc
in univertum. Sicut enim irasci & dolere, quatenus
tale quid est, mali rationem non habet; ita time-
re, quia timere, malum quidpiam non est, quan-
quam irasci innocenti & dolere propter volupta-
tem amissam, ut & timere ubi periculum non ad-
est, & non timere, ubi maxime opus, vitio merito
vertatur. Ad stipulatur huic sententiæ August. l. 9.

de C. D. *Irasci peccanti ut corrigatur, contristari afflicto
ut liberetur, periclitanti timere ne pereat, nescio utrum
quisquam sana consideratione reprehendat?*

THES. VIII.

Testem tertium, amorem puta, siset examinandum.

Sicut Sacerdotes Ægyptii in suis Hieroglyphicis per aquas odium; ita per ignem amorem exprimi voluere. Nec est diffitendum ejus vim esse potentissimam. Unde tot Patrum, tot Philosophorum, tot Historicorum & Poëtarum sententiæ partim vehementissimum illius impetum, partim vitia quæ illum & consequuntur, & concomitantur, demonstrantes, occurrunt, ut ancipitem cogitandi curam afferant, num quis in ejus laudes descendere sustineat. Verum enimvero eam dubitationem facili negotio hujus affectus cum ceteris ratio indolesq; eximit. Etenim amor in se spectatus, nec bonus, nec malus moraliter est, sed per virtutem bonus, ab eadem si deflectit, malus fit. Quis enim quæso unquam amori licito, honesto, puro & non fucato (qualis requiritur in pijs subjectis erga suum Regem & Magistratum; in Auditoribus erga suarum animarum Pastores; in tribus istis societatis Domesticæ partibus quæ familiam constituunt, maritali videlicet inter maritum & uxorem: Paterna inter parentes & liberos (qui arctissimus est

est) herili inter Dominum & servos) suam laudem erit denegaturus: His addere licet amorem in patriam, qui ut loquitur Cicero lib. 1. offic. omnium omnes caritates in se complexa est. Vicissim si illicitus, inhonestus, impurus, quis tam absurdus esset ut ipsum non culparet? Ratio disparitatis hæc est: Si amare sequatur rectæ rationis dictamen, bonum, si non, malum quid est: amare vero, in quantum amare, nec boni nec mali rationem accipit, Verbo: *Quemadmodum virtus ut & vitium ex animo agentis æstimandum; pari quoque modo affectus an moraliter boni vel pravi sint ex animo agentis intelligendi. Idem de reliquis affectibus judicium esto.*

THESES. IX.

Limitationem & restrictionem Thes. V. Sc. continebit.

Quantquam ita sit ut indifferentiam Affectuum, seu quid de bonitate & malitia eorum morali sit statuendum, satis assertam putem; tamen ultima verba Theseos proximè præcedentis, cum scrupulum cuiquam non immerito injicere possint, num de omnibus in universum affectibus idem sit judicium, occasionem limitandi paragraphos nonnullos, præbuere. Quare sciendum & probe notandum, quod quidam affectus ipsa statim appellatione turpitudinem aliquam involvant, quales invidia, *ἰνικαίρεσις*, impudentia & similes qui-

bus animus afficitur. Arist. l. 2. Eth. c. 6. Quoniam non notant simplices affectus & nudos animi motus sed affectus & actiones a ratione exorbitantes; seu non iis significantur nudi affectus, sed affectus & actiones cum circumstantiis conjunctæ, à quibus bonitas & malitia moralis, seu honestum & inhonestum pendet. Rationem rei petunt ab actionibus humanis: Nam sicut furtum, adulterium cædes &c. non tantum sunt actiones, sed & actiones à tramite rectæ rationis aberrantes; ita nominati affectus, non affectus solum sunt, sed affectus orbitam rationis deserentes. Id quod ad oculum demonstrat illorum definitio. Nam invidia nihil aliud est, quam ægritudo suscepta propter res alterius secundas, quæ nihil nocet invidenti. Et *ἐπιφροσύνη* definitur lætitia percepta ab alienis rebus adversis; seu affectus mixtus ex odio & gaudio: Quæcunq; ergo conveniunt in uno tertio, illa ipsa inter se convenire necesse est; & Parium eadem est ratio. Nec affectus tantum ipsa appellatione vitium aliquod, sed & bonitatem implicant. Ut pietas liberorum in parentes, & horum vicissim *στοργή* in sobolem, misericordia, nemesis, pudor, Zelus &c. quoniam non solum affectus, sed affectus cum recta ratione conjuncti sunt, vid. Hornej. l. 2, c. 6. Strat. l. 2. c. 1. Burgerisd. Ideæ Phil. mor. c. 8, & 11.

Thes.

Rationem quo Peripatici & Stoici possint conciliari, considerabit.

Exposito, pro ratione instituti nostri, & affectus & actiones bene multas dari, quarum nominibus, bonitas & vitium est implicatum; superest dispiciamus, quomodo conciliari & amicam transactionem inire possint, Stoici & Peripat; siquidem non levis hac de re inter eos intercedit controversia. Verū quidquid sit de ea, in verbis solū dissentiant, re verò ipsa conveniunt. Nam Perip. affectus in se & secundū se spectatos, hoc est, quatenus sunt simplices animi motus & appetitiones, nec bonos nec malos esse in genere morum censent; Stoici vero illos intelligunt quia recta ratione deflectunt, & sunt omnino mali, cum omnis affectus, quales sunt Stoicis, sint vitiosi. Hinc liquet quod verbis longius quam opinione, uti solent, notante Piccolomin. gr. 1. 26. ab invicem recedunt. Idcirco in quolibet affectu duo distinguunt, *φαντασία*, quæ mentem hominis statim prima specie rei objectæ movet, & vi quadam pellit, & *συγκατάθεσις*, qua eadem illa mens cognitam Phantasiam suo assensu approbat. Illam dicunt esse involuntariā, ideoque nec bonam, nec malam, in sapientemq; etiam cadere; Hanc asserunt involuntariam, malam & in stulto reperiri. Ex quo sequitur

non in totum Stoicos damnare affectus, sed solum eorum *συγκαταθέσις*, nec has omnes, sed eas tantum, quæ rectæ rationi sunt contrariæ & quatenus nobis nimis indulgeamus. Adeatur Hornej. loc. cit. Burgerfd. id. Phil. mor. omne discrimen in eo ponit quod Stoici sapientem nullo modo ob præsens malum, moveri velint, Peripat. concedant moderatè moveri posse.

THES. XI.

Duo illa magna incommoda ex non observatis observandis scaturientia complectetur.

Licet Stoici, cum de affectibus disputant, rectè sentiant, incommodè tamen loquuntur, idq; duabus præcipue rationibus 1. Quod contra quam faciunt Peripat. qui una & appellatione & definitione nudos animi motus designant, hi res longe distinctissimas confundunt, unaqve & appellatione & definitione comprehendunt & motus ipsos & motui adhærens vitium. A natura vitium secernatur, inquit August. Hinc fit 2. quod non distinguant inter motus quæ motus, & motus in quantum eis aliquid accidit, nimirum exorbitantia a recta ratione. Siquidem dantur multæ actiones hominis malæ, nulla tamen earum mala æstimanda, quatenus actio, siquidem actus, quæ actus, quem Physicum appellant, non a Deo minus, tanquam causa prima & universalis, quam ab homine est, licet non item a
ctus

ctus *αὐτῆς*. *Omnia in quantum sunt, in tantum bona sunt* dicente Augustino, & alibi: *Omnis natura vitiosa, in quantum natura est, bona est, in quantum vitiosa, mala.* Ita affectus non pauci dantur, qui sunt mali, at nullus eorum malus quia affectus. Quare non ita argumentari licebit: *Omnis affectus contra præceptum rationis est malus*. E. Affectus simpliciter est aliquid malum, Prius verum, posterius falsum. Vid. Meisn. Phil. sob. lect. 2, q. 3. Hornej. l. all. Inter. lib. 1. c. 3. Stratem, lib. 2, c. 2.

THESES. XII.

Descriptionem indifferentiæ affectuum exhibebit

Ex his itaq; quæ dicta sunt, talis indifferentiæ Affectuum potest extrui descriptio, quod enim sit affectio quædam, quæ affectus Ethice seu moraliter nec boni nec mali sunt, sed prout subjacent imperio rationis & voluntatis,

THESES. XIII.

Causam, ob quam Coronidis loco de nonnullis affectuum remediis agitur, insinuabit.

Dictum quidem nobis fuit Thes. 2. nostræ potestatis esse affectus moderari, nec posse eos voluntatem cogere; Attamen & antea factum, hodieq; fieri solet (quæquam de jure non ita fieri deberet) ut illi ipsi extra orbitam rationis excurrant, sive præcipitantia, sive infirmitate, sive alio quopiam casu id fiat. Quapropter operæ pretium nos factu-

facturos speramus, si remedia quædam tam generalia, quam specialia, antequam manum de tabula moveamus, adhibeamus, siquidem Ethica modum illis præscribere, nec non eosdem curare debet, non secus ac Medicina ægrotum. Sunt enim vera morbi animi, ut loquuntur Stoici, nisi Rationis habenis regantur.

THES. XIV.

Remedia generalia contra quosvis affectus scientia docebit.

Male, inquit. Curt. l. 8. c. 2. Natura humanis ingeniis consulit, quod plerumq; non futura, sed transacta perpendimus. Et sane valde dolendum, quod affectuum impetui moreni gerentes id non raro patramus, quod, re confecta, non aliud magis infectum vellemus, cum tamen semper nobis esset videndum ut consilium actiones potius præcederet nostras, quam pœnitentia subsequeretur. Unde Proverbi-um Germanicum elegans.

Thu nichs ohne Rath/ so gereuweg dir nicht nach der That.
Quare oportet nihil prius agamus quidquam, quam Affectuum, ut plurimum, ori estreni, aureum illud Palladis frænum, i.e. rectam rationem, imposuerimus, viam quam emitiri debemus, monstraturam, quid nobis faciendum, quidque omittendum, indicaturam, facileque effervescentes affectuum fluctus composituram. Secus enim fiet, ut sicut sine frænis indo-

indomiti equi; ita nec affectus absq; ea possunt gubernari. Dein sedula cautione opus, ne affectus in consilium primo vocemus, cum hi secundum facultatem sensitivam homini competant, sed rationem, secundum quam, homines sumus, audiamus, ejus officium est facultates inferiores, imo totum hominem dirigere. Vid. Plur. Reverend. & Clar. Dn. Mag. Jonæ Lebtz popularis mei honoratiss. elegantissima dissertatio de imper Rect. nat. pract. Conf. Hornejus l. 1 c. 3. Huic adde Senecæ Epist. 95. Nec contrarius est Cicer. l. 1. off. monens *id ante omnia efficiendum, ut rationi appetitus obediat, eamq; neq; præcurrat, nec propter pigritiam aut ignaviam deserat.* Ex quo elucebit omnis constantia omnisque moderatio. Hæc de remediis generalibus.

THES. XV.

Medelam iræ adhibebit.

Nunc oculos mentemq; nostram vertamus ad pharmaca quædam specialia & primum quidem contra *Iræ*. Licet hæc affectuum agmen claudat, tamen cum sit affectus omnium vehementissimus, perniciosissimus, pariterq; nobis familiarissimus, ut supra indicatum, in primis ductu virtutis eget, ne extra limites exeret suos. Præterquam quod omnino huc applicanda sunt illa remedia in Thes. præced. allata, non parvus tamen se offert modus

monitorum & præceptorum, tum Philosophicorum, tum Poëticorum, tum aliorum Doctrina clarorum virorum. Seneca testatur, maximum iræ remedium esse dilationem: ut primum ejus fervor relangvescat & caligo quæ mentem premit, aut residat, aut minus densa sit. Nec minorem sapientiam redolent hujus Poëtæ verba:

Ne frana animo permittite calenti,

Da spatium, tenuemq; moram, furor arma ministrat.
Athenodori consilium ad August. erat: ut iratus prius nihil quidquam ageret, quam omnes Alphabeti literas perlegisset. Nec ullum salubrius consilium dari poterit Christianis, quam ut ira stimulari, orationem dominicam recitent. Et Elegantiæ plenissima sunt iterum Doctoris e porticu sapientissimi verba: *ut nauta presentientes tempestatem, anchoris naves firmant: Ita priusquam ingruat tempestas iracundiæ, ratione frandus est animus* & in diversum nitendum. Plura heic cumulare non duco necessarium, cum ubiq; obvia sint.

THES, XVI.

Violentia amoris medebitur.

Amoris vires si spectes, etiam illas vehementissimas esse constat, adeò ut cæcus dicatur. Cujus remedia tria recensentur, 1. Violenta 2. Ethica 3. Physica. Violenta ex præscripto Cleanthis, seu, ut alii,

Cratis

Cratis, sunt 1. *Αιμὸς*. 2. *χρῆσις*. 3. *Βροχὸς*. 2. Ethica: ut impudicis impurisq; cogitationibus obviam eamus, in ipsa herba extingvamus, principiis obstemus, occasiones fugiamus, & quod primas obtinet, ut piis precibus assiduisq; laboribus invigilemus, & omnipresenciam divinam timeamus. Quæ omnia Hieron. hoc versu Elegiaco est complexus;

Ores, casta legas, jejunes, otia vites;

Si servare voles, corpora casta DEO.

Et usu tritum est illud;

Otia si tollas periere cupidinis arcus,

Contemtaqve jacent & sine luce faces.

Si vero ita contingeret, ut ne hac quidem ratione flammæ libidinis extingverentur. Ecce Tibi Physica: Lactuca propter frigus insitum, & siccitatem. Ruta item ad sedandam Venerem magnopere commendatur.

Adde Rosæ florem, minuuntq; potenter amorem.

vid. Scholam Salernit. cap. 13. & 20.

THES. XVII.

Nonnullis pariter affectibus pharmaca Ethica brevissimis præscribet.

Non in alio magis Monstro quam Hydra Lernæa domanda laborasse Herculem perhibetur, per quam *invidiam* significare voluere. Est enim vitium maxime commune ac pervulgatum, & semper invidia glo-

dia gloriæ comes. Sed attende quænam egregia præmia manent invidos:

Invidus alterius rebus macrescit opimis.

Invidia Siculi non invenere Tyranni

Tormentum majus - - -

Teste Horat. l. 2. Epist. Nec contrarium est illud: Invidiâ justius est nihil, quæ protinus ipsum Auctorem perimit excruciatq; suum. Huic assentitur quidam ex Comicis: sibi hostis ipsi, redditur vir invidus. Cui addas illud Curt. l. 8. c. 5. Odium restingvet frequens nostræ mortalitatis memoria & ruminatio. Audaciam compescunt hæc monita: esse enim Audaciam alienam a viro sapiente; & audere multa, in multis nos labi facere, *Tristitiam* excutiet illud Proverb. 12. spiritus tristis exsiccat ossa. Eccl. 30. multos occidit Tristitia, nec ulla utilitas, in ea. Plura testimonia huc spectantia adducere nec libet, nec licet, cum omnium oculis obversentur. Quare finem imponimus huic dissertatiunculæ his verbis:

O Sancta Trias! quæ appetitum, qui erat conformitas cum castitate, puritate & ἀνταρξία Tua, nobis indidisti, fac nihil appetamus, quod sanctissimæ Tuæ voluntati adversetur! Fac itidem, ut singulare illud Tuum donum, Recta ratio, affectus ita nostros regat, ne eam obsuscet, suffocet, extinguant. Dirige gressus nostros in media Regiaq; virtutis via, donec tandem periculosissimo hujus mundi pelago superato, difficulratumq; scopulis post tergum relictis, in portu felicitatis æternæ feliciter subsistamus!

CUI SOLI GLORIA!

Monsieur H. Siobrough.